

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 80/2017-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. februára 2017 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Meszárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti DSC, a. s., Slávičie údolie 106, Bratislava, zastúpenej advokátom Mgr. Zdenkom Nováčekom, Brančská 7, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 M Obdo 2/2014 zo 16. júna 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti DSC, a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. septembra 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti DSC, a. s., Slávičie údolie 106, Bratislava (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 M Obdo 2/2014 zo 16. júna 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ sa návrhom podaným Okresnému súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) domáhal voči obchodnej spoločnosti [REDACTED] (ďalej len „odporca“), zaplata sumy 299 312,37 € s príslušenstvom, ktorá predstavovala odplatu za vykonané stavebné práce.

V predmetnej veci rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 28 Cb 65/2011-194 z 24. septembra 2012 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu z 24. septembra 2012“) tak, že návrh zamietol.

Proti rozsudku okresného súdu z 24. septembra 2012 podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 1 Cob 443/2012-267 z 13. júna 2013 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu z 13. júna 2013“) tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil (oba rozsudky nadobudli právoplatnosť 9. augusta 2013).

Sťažovateľ podal generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) podnet na podanie mimoriadneho dovolania proti rozsudku krajského súdu z 13. júna 2013.

Generálny prokurátor podal 11. júna 2014 proti rozsudku krajského súdu z 13. júna 2013 a rozsudku okresného súdu z 24. septembra 2012 mimoriadne dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že toto mimoriadne dovolanie odmietol ako neprípustné z dôvodu, že sťažovateľ mohol sám podať dovolanie z dôvodu podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Sťažovateľ nesúhlasí s právnym názorom, ktorý vyslovil najvyšší súd v napadnutom uznesení. Podľa sťažovateľa najvyšší súd neodstránil obzvlášť závažnú vadu odvolacieho

konania, ktorá spočívala v tom, že krajský súd bez nariadenia pojednávania a bez vedomosti sťažovateľa vykonal dodatočné dokazovanie tým, že od odporcu zabezpečil písomný dôkaz – prílohu č. 11 zmluvy o dielo, na základe ktorého potvrdil rozsudok okresného súdu z 24. septembra 2012. O tejto vade sa sťažovateľ dozvedel pri nahliadnutí do spisu 12. septembra 2013, t. j. po uplynutí lehoty na podanie dovolania, preto túto vadu bolo možné odstrániť len podaním mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom.

Sťažovateľ argumentuje tým, že uvedená vada predstavuje porušenie princípu rovnosti zbraní, ktorá je v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a judikatúry ústavného súdu opodstatneným dôvodom na uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku a na zrušenie právoplatného rozhodnutia súdu vo veci, t. j. prelomenie zásady rei iudicatae.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza:

«Najvyšší súd SR napriek zdokumentovanému závažnému procesnému pochybeniu Krajského súdu v Bratislave v podobe porušenia princípu rovnosti zbraní jeho rozsudok č. 1 Cob/443/2012-267 z 13. 6. 2013, napadnutý mimoriadnym dovolaním generálneho prokurátora, nezrušil a vec nevrátil Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie, kde vzhľadom na skutočnosti uvedené v čl. III tejto sťažnosti nižšie nemôže obstáť ani ostatná argumentácia porušovateľa, že prípustnosti mimoriadneho dovolania tu údajne bránila aj možnosť sťažovateľa sa domáhať ochrany svojich práv právne aprobovaným postupom, t. j. cestou riadneho dovolania (čo však nie je pravda).

Závažného procesného pochybenia sa Krajský súd v Bratislave dopustil... keď v rámci odvolacieho konania vykonal dodatočné, v prvostupňového konania nevykonané dokazovanie „Prílohou č. 11 Zmluvy o dielo“ bez toho, aby odvolací súd nariadil pre toto dokazovanie pojednávanie, či by sťažovateľa na toto dokazovanie akokoľvek upozornil. Najmä keď podľa jeho vlastného uznesenia č. 1 Cob/443/2012-248 z 25. 4. 2013 predstavovala Príloha č. 11 Zmluvy o dielo dôkaz, bez ktorého nemohol odvolací súd vec rozhodnúť, t. j. podstatný dôkaz. Vid'. nasledovný priebeh odvolacieho konania v časovom slede:

25. 04. 2013 *Pojednávanie bez účastníkov – „odročené na neurčito s tým, že od žalobcu bude vyžiadaná príloha č. 11 zmluvy o dielo“ (č. l. 247 – 248)*

02. 05. 2013 *Založenie Prílohu č. 11 zmluvy o dielo odporcom (č. l. 249 – 259)*

02. 05. 2013 *Príkaz súdu prípis z 25. 4. 13 sťažovateľovi neexpedovať (č. l. 248 dole)*

21. 05. 2013 *Interné oznámenie o dátume vyhlásenia rozsudku (č. l. 260)*

13. 06. 2013 *Odvolací rozsudok = potvrdenie zamietnutia žaloby (č. l. 261 – 262)*

čím v zmysle § § 214 ods. 1 písm. a) OSP bola sťažovateľovi upretá možnosť sa k tomuto, pre konanie zjavne rozhodnému dôkazu na pojednávaní vyjadriť; najmä keď odvolací súd z Prílohy č. 11 vo svojom rozsudky aj následne vychádzal – vid'. str. 5 odvolacieho rozsudku (dôkaz o vykonanom dokazovaní „in camera“)...

Závažnosť predmetného pochybenia odvolacieho súdu je o to podstatnejšia, že v súvislosti s jeho dokonaným plánom vykonať v odvolacom konaní dodatočné dokazovanie explicitne uložil jeho spisovej kancelárii, aby sťažovateľ o tejto skutočnosti neinformovala – vid', č. l. 248 dole: „neexpeduj prípis zhora (dod. č. 11 založil žalovaný) spis predlož dr. [REDACTED]“.

Sťažovateľ následne argumentuje tým, že mimoriadne dovolanie bolo prípustné, keďže o uvedenej vade sa dozvedel až po uplynutí lehoty na podanie dovolania, preto ho nemohol podať priamo on. V tejto súvislosti tiež uvádza:

«Argumentácia porušovateľa o možnosti sťažovateľa napadnúť v čl. II popísané skutočnosti riadnym dovolaním, ako právne aprobovaného postupu, nemôže podľa sťažovateľa obstáť z nasledovných dôvodov:

- v čl. II popísané skutočnosti predstavujú nie ľahké, ale zjavne závažné pochybenie odvolacieho súdu (princíp spravodlivosti tu prevýšil princíp právnej istoty: vid'. vid'. Sutyazhnik proti Rusku z 23. júla 2009. Bulgakova proti Rusku z 18. januára 2007; Ryabykh proti Rusku č. 52854/99, ods. 52*

- sťažovateľ sa o v čl. II popísaných závažných skutočnostiach (č. l. 247 – 259) dozvedel až dňa 12. 9. 2013 nahliadnutím do súdneho spisu, t. j. po uplynutí dovolacej lehoty (uplynula 9. 9. 2013), čím podľa § 240 OSP nebolo viac možné vyššie uvedené skutočnosti dovolaním namietat' – akékoľvek dovolanie sťažovateľa po 9. 9. 2013 by bolo porušením pre časovú neprípustnosť odmietnuté;*

titulom čoho pri posudzovaní prípustnosti generálnym prokurátorom podaného mimoriadneho dovolania porušiteľ vychádza ako z nesprávneho právneho posúdenia, tak aj z nedostatočných skutkových zistení, čím porušil sťažovateľovo právo na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie.

... v čase podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom dňa 6. 6. 2014 nebolo v zmysle § 243e ods. 1 OSP už tiež viac možné rozhodnutie odvolacieho súdu dovolaním z v čl. II uvedených väd napadnúť. Táto skutočnosť je daná tým, že v § 243e ods. 1 OSP explicitne stojí „... túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie.“, čo už 6. 6. 2014 zjavne možné nebolo. Iné by bolo, keby v § 243e ods. 1 OSP stálo „... túto ochranu nebolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie.“, t. j. § 243e ods. 1 OSP by vo svojom texte namiesto „prítomného času“ operoval aj s tzv. „minulým časom“, čomu však zjavne nie je.»

Podľa sťažovateľa napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je tzv. prekvapivým rozhodnutím, pričom uvádza:

„Sťažovateľ si s poukazom na zásadu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia dovoľuje vzhľadom na v tejto sťažnosti napadnuté základné práva namietat' aj prekvapivosť napadnutého rozhodnutia, keď argumentácia porušovateľa, ktorou mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora nevyhovelo, nebola predmetom argumentácie ako sťažovateľa tak ani odporcu... titulom čoho tým, že porušiteľ neumožnil sťažovateľovi zaujať postoj k ním neskôr aplikovanému a účastníkom nedomáhanému právnemu názoru, odňal tým sťažovateľovi možnosť jeho rozhodnutie vo svoj prospech ovplyvniť (porušenie čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 Dohovoru).

Najmä mu tým znemožnil upozorniť porušiteľa, že v zmysle judikatúry ESLP generálnym prokurátorom namietané skutočnosti predstavujú podstatnú vadu konania, pričom ich napadnutie riadnym dovolaním nebolo z časových dôvodov ani možné.“

Na tomto základe sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„... Základné právo sťažovateľa... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 1 M Obdo/2/2014 z 16. 6. 2015 porušené bolo.

... Zrušuje sa Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 1 M Obdo/2/2014 z 16. 6. 2015 a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

(Sťažovateľovi, pozn.)... priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 296,44 €, ktorú je Najvyšší súd v Bratislave povinný zaplatiť na účet jej právneho zástupcu... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo

slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu, resp. jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom možno uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora ako neprípustné. V odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol:

«V zmysle § 243 f ods. 1 O. s. p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O. s. p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

V súvislosti s prípustnosťou mimoriadneho dovolania v prejednávanej veci dovolací súd poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 179/2013 z 18. júla 2013, ktorý zdôrazňuje, že princíp stability súdneho rozhodnutia vyjadrený jeho právoplatnosťou vyplýva z princípu právnej istoty ako jedného zo základných princípov právneho štátu. Ústavný sud tu vyslovil, že pokiaľ Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok krajského súdu na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky len z dôvodu, pre ktorý mohol sám účastník konania podať dovolanie, sa Najvyšší súd Slovenskej republiky odchyľil od ústavne súladného výkladu aplikovaného zákonného ustanovenia o mimoriadnom dovolaní (§ 243e ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku), následkom čoho došlo k porušeniu základného práva dotknutého účastníka konania na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Obdobne už v uznesení ÚS sp. zn. PL. ÚS 57/99 z 19. júla 2000 vyslovil ústavný súd názor, podľa ktorého mimoriadne dovolanie možno považovať za ďalší mimoriadny opravný prostriedok. Je to však napriek tomu dovolanie, ktoré je mimoriadne výlučne z dôvodu, že na jeho podanie je procesné legitimovaný iba generálny prokurátor, a je zásadne obmedzené len na prípady, v ktorých nemožno podať dovolanie účastníkom konania.

Ochrana poskytovaná mimoriadnym dovolaním je prípustná len subsidiárne, t. j. vtedy, ak osoba, ktorá sa domáha podania mimoriadneho dovolania, neúspešne využila všetky zákonom dovolené a efektívne prostriedky na ochranu svojich práv a zákonom chránených záujmov (s výnimkou dovolania – § 243f ods. 2 písm. c) OSP) alebo takéto právne prostriedky nemala k dispozícii, tak ako to je vo veciach správneho súdnictva, kde nie je prípustné (až na výnimku) ani odvolanie, alebo jej bolo zákonnými prekážkami znemožnené využiť tieto právne prostriedky nápravy. Z tohto zákonného predpokladu vyplýva významné obmedzenie prípustnosti mimoriadneho dovolania, ktoré zabezpečuje jeho výnimočnosť v súlade s teoretickou podstatou mimoriadneho opravného prostriedku (PL. ÚS 57/99).

Rešpektovanie uvedených kritérií je nevyhnutné z hľadiska princípov právneho štátu (čl. 1 ústavy), ako aj z hľadiska práva na súdnu ochranu (čl. 46 ústavy) a práva

na spravodlivý súdny proces v súlade s hodnotami zaručenými čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. PL. ÚS 57/99, II. ÚS 185/09, II. ÚS 280/2010).

Tieto citované kritériá zdôraznil aj ústavný súd v stanovisku pléna Ústavného súdu SR z 18. marca 2015 sp. zn. PLz. ÚS 3/2015, kde výslovne konštatuje, že uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku je podľa právneho poriadku Slovenskej republiky priamo dostupné účastníkovi konania v prípade závažných pochybení na strane súdu, a to prostredníctvom niektorého z dovolacích dôvodov zakotvených v § 237 OSP, ktoré formuluje dôvody zmätočnosti rozhodnutia. V prípade existencie niektorého z dovolacích dôvodov v tomto ustanovení obsiahnutom, má samotný účastník konania k dispozícii mimoriadny opravný prostriedok v podobe dovolania, ktoré môže úspešne využiť aj v prípadoch, keď je podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku procesne neprípustné. Ak nejde o takéto závažné pochybenia konajúcich súdov, je uplatnenie mimoriadneho dovolania nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. V týchto prípadoch je potrebné rešpektovať zásadu „vigilantibus iura scripta sunt“, ktorá zdôrazňuje vlastné pričinenie účastníkov konania o ochranu svojich práv, keď požaduje, aby svoje procesné oprávnenia uplatňovali včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou, teda dôsledne sledovali svoje subjektívne práva a robili také kroky, v dôsledku ktorých by nedochádzalo k ich ohrozovaniu a poškodzovaniu.

Ústavný súd vo svojom stanovisku uzavrel, že rešpektujúc princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím, zohľadňujúc princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako i výnimočnosť mimoriadneho dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podávaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky je jeho prípustnosť v civilnom konaní akceptovateľná za podmienky vyčerpania všetkých zákonom dovolených riadnych, ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré mal účastník konania k dispozícii a ktoré mohol účinne využiť na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov.

Napokon, v predmetnej veci je potrebné zdôrazniť aj ostatné rozhodnutia ESLP vo veciach mimoriadneho dovolania v prípadoch DRAFT-OVA, a. s. proti SR, PSMA, spol. s r. o. proti SR a COMPCAR, s. r. o. proti SR. ESLP svojimi rozhodnutiami zo dňa 09. 06. 2015 s poukazom na svoju ustálenú judikatúru týkajúcu sa porušenia princípu právnej istoty v dôsledku zrušenia právoplatných súdnych rozhodnutí v súkromnoprávných

sporoch na základe mimoriadnych opravných prostriedkov, v rámci ktorej pripúšťa takýto postup len za účelom napravenia podstatných väd konania alebo omylov vo výkone spravodlivosti, ktoré majú zásadný vplyv na právny systém a nie za účelom zabezpečenia právnej čistoty. Pokiaľ súd nezistil žiadne „podstatné a presvedčivé okolnosti“, ktoré by odôvodňovali výnimku z princípu právnej istoty, ktorý vyžaduje nezrušiteľnosť súdnych rozhodnutí v súkromnoprávných sporoch, nemožno takýto mimoriadny opravný prostriedok použiť. V týchto veciach tak došlo podľa ESLP v dôsledku využitia inštitútu mimoriadneho dovolania k porušeniu práva účastníkov na spravodlivé súdne konanie, zaručeného článkom 6 Dohovoru. Je teda zjavné, že právne závery ústavného súdu sú konformné so závermi Európskeho súdu pre ľudské práva a potvrdzujú líniu doktríny pripúšťajúcej mimoriadne dovolanie ako výnimočný prostriedok ochrany účastníka výlučne v situácii, kedy existujú podstatné a presvedčivé okolnosti umožňujúce poskytnúť mu ochranu výlučne a bezvýhradne len prostredníctvom zásahu generálneho prokurátora. Pokiaľ účastník má možnosť použitia iného opravného prostriedku, ktorý je v jeho vlastnej procesnej dispozícii, musí použiť prednostne takýto právne aprobovaný postup, t. j. cestu riadneho dovolania.

S ohľadom na citované nálezy a stanovisko ústavného súdu a na konštantnú judikatúru ESLP, ktoré sú v celom rozsahu aplikovateľné aj na vec prejednávanú, musí najvyšší súd konštatovať, že mimoriadne dovolanie nie je prípustným opravným prostriedkom z dôvodu, že generálny prokurátor sa dovoľáva preskúmania rozhodnutia všeobecných súdov výlučne z dôvodu, pre ktorý mohol sám účastník konania podať dovolanie a dosiahnuť tak primeranú nápravu súvisiacu s tvrdeným odňatím možnosti konať pred súdom podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p.

Je nesporné, že žalobca sa proti rozsudku okresného súdu odvolal a vzhľadom na potvrdzujúci charakter výroku rozsudku krajského súdu, ktorý výrokom tohto rozsudku zároveň nezaložil prípustnosť dovolania z dôvodu, že ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu je zrejmé, že mohol rozsudok krajského súdu napadnúť dovolaním iba z dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. a) OSP, t. j. že v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 OSP, nie však z dôvodov ustanovených § 241 ods. 2 písm. b) a c) OSP (t. j. že konanie bolo postihnuté inou vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci). Žalobca dovolanie z dôvodu, že v konaní došlo k niektorej z procesných väd vymenovaných

v § 237 OSP nepodal, teda nevyužil všetky zákonom dovolené a efektívne prostriedky na ochranu svojich práv a zákonom chránených záujmov.

Na skúmanie prípustnosti návrhu na začatie súdneho konania, jeho opodstatnenosti, dodržania zákonných lehôt, oprávnenosti navrhovateľa takýto návrh podať, právomoci o ňom konať a rozhodnúť či splnenia iných zákonom ustanovených náležitostí je zásadne príslušný orgán, ktorý rozhoduje o merite návrhu - právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc skúmať to, či návrh zodpovedá tým podmienkam, ktoré pre konanie o ňom ustanovuje príslušný procesný kódex. Uvedené obdobne platí, aj pokiaľ ide o skúmanie prípustnosti návrhu na začatie dovolacieho konania, jeho opodstatnenosti, a rovnako tak aj pokiaľ ide o návrh na začatie konania o mimoriadnom dovolaní (II. ÚS 345/08).

Generálny prokurátor môže teda podať mimoriadne dovolanie na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu na základe zistenia, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon, ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu, ak túto ochranu nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Tieto predpoklady musia byť splnené kumulatívne. Ak uvedené zákonné predpoklady ako celok splnené nie sú, t. j. stačí, ak niektorý z nich chýba (okrem výnimky vyplývajúcej z ustanovenia § 243e ods. 4 O. s. p., že v prípadoch uvedených v § 35 ods. 1 a 2 O. s. p. má generálny prokurátor oprávnenie podať mimoriadne dovolanie aj bez podnetu), je treba mať za to, že generálny prokurátor nie je oprávnený podať tento mimoriadny opravný prostriedok; ak ho napriek tomu podá, dovolací súd ho musí odmietnuť.

Vychádzajúc z dikcie ust. § 243c O. s. p. nie je mimoriadne dovolanie prípustné za predpokladu, keď nebola splnená podmienka nemožnosti dosiahnuť ochranu práv účastníka inými právnymi prostriedkami. Z ustanovenia § 243e O. s. p. vyplýva, že ak prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu, alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f), ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu mimoriadne dovolanie.

Dovolací súd konštatujúc neprípustnosť mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora pre rozpor podaného mimoriadneho dovolania s podmienkami vymedzenými v ust. § § 243e O. s. p. mimoriadne dovolanie odmietol (§ 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 a § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p).»

Vychádzajúc z petitu sťažnosti, sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu zo 16. júna 2015, ktorým tento odmietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora ako neprípustné.

Sťažovateľ v prvom rade namieta právny záver najvyššieho súdu o neprípustnosti mimoriadneho dovolania, keďže sťažovateľ sám mohol podať dovolanie z dôvodu podľa § 237 písm. f) OSP.

Následne sťažovateľ poukazuje na procesnú vadu v odvolacom konaní – vykonanie dokazovania mimo ústneho pojednávania bez jeho vedomosti, ktorú podľa neho mal najvyšší súd odstrániť tým, že mimoriadnemu dovolaniu vyhovie a rozsudok krajského súdu z 13. júna 2013 zruší.

Najvyšší súd v napadnutom uznesení odôvodnil svoj právny názor o neprípustnosti mimoriadneho dovolania, ktorým sa generálny prokurátor domáha preskúmania rozhodnutia odvolacieho súdu výlučne z dôvodu, pre ktorý mohol sám účastník konania podať dovolanie odkazom na judikatúru ústavného súdu, poukazujúc aj na jeho zjednocujúce stanovisko, sp. zn. PLz. ÚS 3/2015 z 18. marca 2015, v ktorom ústavný súd uviedol: „Rešpektujúc princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím, zohľadňujúc princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako i výnimočnosť mimoriadneho dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podávaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky, je jeho prípustnosť v civilnom konaní akceptovateľná za podmienky vyčerpania všetkých zákonom dovolených riadnych, ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré mal účastník konania k dispozícii a ktoré mohol účinne využiť na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov.“

Podľa názoru ústavného súdu v predmetnej veci neboli zistené také okolnosti, pre ktoré by tento právny názor nebolo možné aplikovať. Generálny prokurátor podal mimoriadne dovolanie proti rozsudku krajského súdu z 13. júna 2013 a proti rozsudku okresného súdu z 24. septembra 2012 z dôvodu, že sťažovateľovi mala byť postupom krajského súdu odňatá možnosť konať pred súdom [§ 237 ods. 1 písm. f) OSP]. Z uvedeného dôvodu mohol sťažovateľ napadnúť predmetný rozsudok krajského súdu dovolaním, ktoré nepodal zo subjektívnych dôvodov. Predmetný právny názor najvyššieho súdu takto nemožno považovať za arbitrárny, je primerane odôvodnený, preto je ústavne akceptovateľný.

Ústavný súd vzhľadom na ústavnú akceptovateľnosť záveru o neprípustnosti mimoriadneho dovolania nepreskúmaval námietku sťažovateľa týkajúcu sa postupu krajského súdu, t. j. vykonania dokazovania v odvolacom konaní. V tejto súvislosti je relevantné aj to, že túto námietku skúmal ústavný súd v konaní o sťažnosti sťažovateľa doručenej ústavnému súdu 22. septembra 2015, ktorou sťažovateľ namietal porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu z 13. júna 2013. Po preskúmaní tejto sťažnosti sťažovateľa, v ktorej uplatnil identickú námietku týkajúcu sa vykonaného dokazovania krajským súdom, ústavný súd rozhodol uznesením č. k. II. ÚS 79/2016-15 z 28. januára 2016 tak, že sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú. V tomto smere by bolo neprípustné, aby ústavný súd opakovane rozhodoval vo veci, o ktorej už skôr rozhodol [§ 24 písm. a) zákona o ústavnom súde].

Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. februára 2017